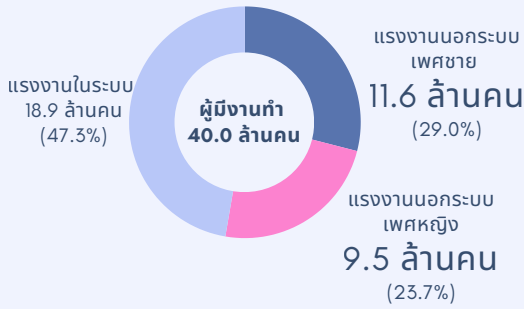

ปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นแรงงานนอกระบบของแรงงานไทย

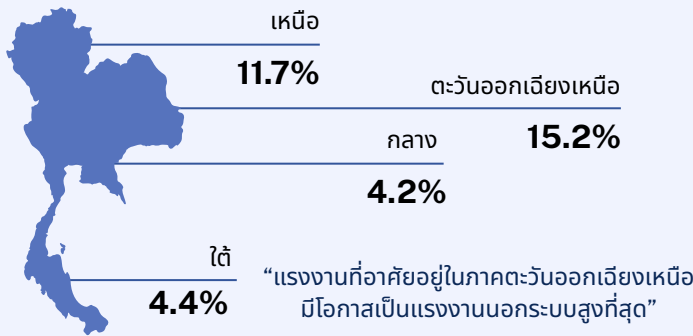
แรงงานถือเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นแรงงานในระบบ (formal sector) และแรงงานนอกระบบ (informal sector) โดยแรงงานนอกระบบ หมายถึง ผู้มีงานทำที่ไม่ได้รับความคุ้มครอง หรือไม่มีหลักประกันทางสังคมจากการทำงาน

ปี 2567 ประเทศไทยมีแรงงานนอกระบบประมาณ 21.1 ล้านคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 52.7 ของผู้มีงานทำ ซึ่งเป็นจำนวนที่มีมากกว่าครึ่งหนึ่งของผู้มีงานทำ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าแรงงานนอกระบบมีสัดส่วนใหญ่ในตลาดแรงงานไทย และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ

บทความฉบับนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเป็นแรงงานนอกระบบด้วยแบบจำลองถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression) โดยการศึกษาความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์ ซึ่งนิยมใช้ค่า Marginal Effect เพื่ออธิบายว่าปัจจัยด้านประชากร เศรษฐกิจ และสังคมมีผลต่อ “โอกาส” ในการเป็นแรงงานนอกระบบมากน้อยเพียงใด ช่วยให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของแต่ละปัจจัยที่ส่งผลต่อโอกาสของการเป็นแรงงานนอกระบบ สำหรับผลการศึกษา พบว่า แบบจำลองมีความสามารถในการจำแนกการเป็นแรงงานนอกระบบได้ถูกต้อง 83.8% ผลการศึกษาเป็นดังนี้

ปัจจัยด้านที่อยู่อาศัยและลักษณะของครัวเรือน

ภาค เมื่อเทียบกับกรุงเทพมหานคร แรงงานที่อาศัยอยู่ในภาคต่าง ๆ มีโอกาสของการเป็นแรงงานนอกระบบ **สูงกว่า** กรุงเทพมหานคร

เขตการปกครอง

แรงงานที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล มีโอกาสของการเป็นแรงงานนอกระบบ **สูงกว่า** ในเขตเทศบาล 1.1%

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเพิ่มขึ้น 1 คน โอกาสของการเป็นแรงงานนอกระบบ **เพิ่มขึ้น** 0.4%

ปัจจัยลักษณะทั่วไปของแรงงาน

อายุ

เมื่ออายุเพิ่มขึ้น 1 ปี โอกาสของการเป็นแรงงานนอกระบบ **เพิ่มขึ้น** 0.5%

จำนวนปีที่ศึกษา

จำนวนปีการศึกษาเพิ่มขึ้น 1 ปี โอกาสของการเป็นแรงงานนอกระบบ **ลดลง** 0.4%

สถานภาพสมรส

แรงงานที่มีสถานภาพสมรส เป็น “ฝ่าย” มีโอกาสของการเป็นแรงงานนอกระบบ **สูงกว่า** คนโสด 2.1%

ในขณะที่สถานภาพการสมรสอื่น ๆ เช่น สมรส (จดทะเบียน) สมรส (ไม่จดทะเบียน) หย่า และแยกกันอยู่ โอกาสของการเป็นแรงงานนอกระบบ **ไม่มีความแตกต่าง** กับคนโสด

ปัจจัยด้านการทำงาน

ประเภทของค่าจ้างที่ได้รับ

โอกาสของการเป็นแรงงานนอกระบบ เมื่อเทียบกับผู้ที่ได้รับค่าจ้างรายชั่วโมง

รายสัปดาห์ **สูงกว่า** 14.1%

รายเดือน **ต่ำกว่า** 31.4%

ไม่เป็นตัวเงิน **สูงกว่า** 30.0%

“แรงงานที่ได้รับค่าจ้างไม่เป็นตัวเงินมีโอกาสเป็นแรงงานนอกระบบสูงที่สุด”

จำนวนชั่วโมงการทำงาน

เมื่อชั่วโมงการทำงานต่อสัปดาห์เพิ่มขึ้น 1 ชั่วโมง **ลด** โอกาสของการเป็นแรงงานนอกระบบ

0.1%

ภาคอุตสาหกรรมที่ทำงาน

โอกาสของการเป็นแรงงานนอกระบบ เมื่อเทียบกับผู้ที่ทำงานภาคการเกษตร

ภาคการผลิต **ต่ำกว่า** 39.1%

ภาคการค้าและบริการ **ต่ำกว่า** 24.2%

“แรงงานที่ทำงานภาคการเกษตรมีโอกาสเป็นแรงงานนอกระบบสูงที่สุด”

